

Rome Na-Eguzobe Ọhụhụ Ahụ — Nọmba Asaa

Esemokwu Ikpeazu: Akara Ihe nnọchianya Rome n'Amụma Adventist na Mmechi Oge Nnwale

Jeff Pippenger
2024-08-17

Anyị na-atụle ahịrị akụkọ ihe mere eme isii n'ime akụkọ ihe mere eme nke Adventism ebe esemokwu banyere akara Rome bụ isi okwu. Anyị na-eji usoro mmiri ozuzo ikpeazu arụ ọrụ, nke bụ “ahịrị n'elu ahịrị” sitere na “ebe a ntakiri” na “ebe ahụ ntakiri.” Anyị malitere site n'ịmata na esemokwu mbụ banyere akara Rome na-egosi esemokwu nke ugbu a, ya mere ọ na-emesi ike na anyị nọ ugbu a n'esemokwu ikpeazu tupu oge amara emechie.

A na-anọchitekwere ịdị n'ọ nke esemokwu ikpeazu a gbasara ihe nnọchianya Rome site n'amaokwu iri ruo iri na isii nke Daniel iri na otu, nke na-egosi n'ụdị ihe omimi akụkọ ihe mere eme zoro ezo nke amaokwu iri anọ nke Daniel iri na otu. Akụkọ ihe mere eme nke amaokwu iri anọ na-eduga nwa akwụkwọ amụma ruo n'afọ 1989 na ọdịda nke Soviet Union dị ka e gosiri ya n'amaokwu iri. Amaokwu na-esote ya, bụ amaokwu iri anọ na otu, nke na-akọwapụta iwu Sọnde na-abia n'oge na-adịghị anya na United States, ka e gosiri n'ụdị ya n'amaokwu iri na isii. Mmụọ nsọ ekwupụtala na ihe e mechiri emechi bụ “akụkọ nke akwụkwọ Daniel nke metụtara ụbọchị ikpeazu”.

Afọ 1989 ruo n'iwu Ụka ụbọchị Sọnde bụ akụkọ e mechiri emechi nke ụbọchị ikpeazu ndị a, e mekwara ya ka ọ bụrụ ihe nnọchianya n'amaokwu nke iri ruo nke iri na isii. Ya mere, ọ bụ mmụba nke ihe omụma nke na-eduga n'imechi oge amara maka ndị Seventh-day Adventists, n'ihi na oge amara nke Adventism na United States na-agwụ n'iwu Ụka ụbọchị Sọnde. N'amaokwu nke iri ruo nke iri na isii, anyị na-ahụ amaokwu nke iri na anọ, nke na-akọwapụta na ọ bụ “ndị ohi” nke ndị Chineke na-eme ka ọhụhụ ahụ guzosie ike.

Ya mere, esemokwu nke ndị Millerite nke e gosipụtara n'elu chaatị ndị pionia nke 1843 bụ esemokwu mbụ nke Rom n'akụkọ ihe mere eme nke Adventism. Eziokwu ahụ na otu esemokwu ahụ kpomkwem abatala ozo, na-eme ka onye ọbụla choro ihu ghota na Jizos, dika Alfa na Omega, na-egosi njedebe mgbe niile site na mmalite. Esemokwu dị ugbu a bụ esemokwu ikpeazu nke na-asacha amamihe na amaghị ama n'etiti umu agboghọ na-amaghị nwoke.

Ezi uche amụma e doro nsọ na-akuziri na narị puku iri anọ na anọ ahụ na-abata n'ime ịdị n'otu zuru oke tupu mmechi nke oge nnwale ha n'iwu Sọnde nke na-abia n'oge na-adịghị anya. Oku nsacha nke Onye-ozị Ogbugba-ndu nke Malakai na-eme ka ndị Livi dijị ọcha ugbu a dika ọlaedo na ọlaocha. Nwoke Ahijia Unyi ahụ na-asachapụ ugbu a ebe-azocha Ya site n'okwu eziokwu.

“Onye aka-ife oka Ya dij n'aka Ya, O ga-asachapukwa ebe a na-azọ oka Ya nke oma kpankpan, chikotakwa oka wit Ya n'oba.” Matiu 3:12. Nke a bụ otu n'ime oge ndi ahụ e ji asachapụ. Site n'okwu eziokwu, a na-ekewa ahijia oka na-abaghị uru n'ebe oka wit nọ. N'ihi na ha juputara n'efu na ịdị-nsọ-onwe nke ukwu nke na ha enweghị ike inata iba mba, nakwa n'ihi na ha hụrụ uwa n'anya nke ukwu nke na ha enweghị ike inakwere ndu ịdị umeala n'obi,

otutu si n'ebe Jisosh no puo. Otutu ka na-eme otu ihe ahụ ugbo a. A na-anwale mkpuruobi taa dika e si anwale ndi ahụ bu ndi na-eso uzo n'ulo nzuko di na Kapanom. Mgbe a na-eme ka eziokwu ruo n'obi, ha na-ahụ na ndu ha adighi kwekwo n'uche Chineke. Ha na-ahụ mkpa o di ka mgbanwe zuru ezu mee n'ime ha; ma ha adighi njikere iburu oru ahụ nke iju onwe onye. Ya mere, iwe na-ewe ha mgbe a kpughere mmehie ha. Ha na-apu n'ihu, n'ihie iwe na mkpasu iwe, dika ndi na-eso uzo ahụ hapuru Jisosh, na-atamu ntamu, 'Okwu a siri ike; onye puru inu ya?'" The Desire of Ages, 392.

Eziokwu ahụ na amaokwu iri na isii mbu bu mmalite amuma ikpeazu Daniel, nakwa na amaokwu ndi ahụ kwekoro na amaokwu isii ikpeazu nke isi ahụ, na-egosi na Alfa na Omega na-eji amaokwu ndi di na mbido aruzu nkewa ikpeazu nke ndi amamihe na ndi ajo omume, dika Daniel nochiri anya ya n'isi nke iri na abuo, nke na-eme ugbo a.

Ihe-akaebe nke ato banyere idi njo nke esemokwu a bu eziokwu ahụ na mmuo nsọ, site n'akwukwo nke Nwanyi White, na-akwado nke oma eserese ndi ndu mbido nke afo 1843, nke na-anochite esemokwu Rom di na amaokwu nke iri na ano. Esemokwu nke mmalite ahụ na-anochite esemokwu nke ogwugwu, ma nkwado sitere n'ike mmuo nsọ nke nghota ndi Millerite banyere "ndi na-apunara mmadu gi ihe" di n'amaokwu nke iri na ano putara na, o buru na a ju eziokwu ntala ahụ, n'otu oge ahụ o bukwa iju ikike nke Mmuo nke Amuma. N'ikwado ihe-akaebe abuo gara aga ndi na-emesi ike na esemokwu a na-eme tupu oge amara emechie, e nwekwara n'ezie na aghugho ikpeazu, ma o bu nke njedebe, maka ndi na-ekwu na ha na-akwado Mmuo nke Amuma, bu iju Mmuo nke Amuma.

"Setan na-adigide adigide na-etinye ihe ugha n'onodu eziokwu—iji doputa mmadu puo n'eziokwu. Nnoo aghugho ikpeazu nke Setan ga-abu ime ka akaebe nke Mmuo nke Chineke ghara idi ire. 'Ebe ohuu na-adighi, ndi mmadu na-ala n'iyi' (Ilu 29:18). Setan ga-aru oru n'amamihe aghugho, n'uzo di iche iche na site n'aka oru di iche iche, iji mee ka ntukwasị obi nke ndi foduru nke Chineke di n'ezie akaebe maa jijiji."

"A ga-akpalite ikpoasi megide Ihe-Amà ndi ahụ nke sitere n'aka Setan. Oru Setan ga-abu ime ka okwukwe nke uka di iche iche nwere n'ime ha maa jijiji, n'ihie nke a: Setan apughị inwe uzo doro anya nke ukwu isi webata aghugho ya ma kee mkpuru obi n'ime nduhie ya ma o buru na e geere nti na ido aka na nti, na iba mba, na ndumodu nke Mmuo nke Chineke." Selected Messages, book 1, 48.

Ime ka a ghara ime, ma o bu iju ikike nke "amà nke Mmuo nke Chineke" site n'akwukwo Ellen White, bu "aghugho ikpeazu nke ukwu nke Setan." Nwanyi White dere na e "gosiri" ya na "chaati nke 1843 bu aka Onyenwe anyi duziri ya, nakwa na a gaghị agbanwe ya." Akuku e kwuru na mbu na-ejikota ozugbo iju ikike nke Mmuo nke Amuma na ohuu nke ubochi ikpeazu, n'ihie na ndi amuma niile na-ekwu okwu kpomkwem karia banyere ubochi ikpeazu. Ya mere, mgbe Daniel kwuru n'amaokwu nke iri na ano na "ndi ohi" na-eme ka ohuu ahụ guzosie ike, o bu ohuu Solomon nke Ilu 29:18, nke na-ekwu na ndi na-enweghi ohuu ahụ "na-ala n'iyi," ma okwu ahụ bu "ala n'iyi" putara "ime ka a gbaa mmadu oto".

“Ila n’iyi” na-egosi, ya mere, na ndi ahụ na-ekwuputa na ha na-akwado Mmụọ nke Amụma n’ubochi ikpeazu, ma na-aju ikike e nochiri anya n’ime ya, na-agho ndi gba oto, ma laa n’iyi; nke a bu nkowa banyere ndi Laodisia, ndi bu “ndi ihe nhujuanya juru, na ndi e kwesiri ebere, na ndi ogbenye, na ndi isi, na ndi gba oto.” A duru ha odu ka ha zuta “uwe ocha, ka e wee yikwasị gi, ka ihere nke igba oto gi wee ghara iputa ihè.” O buru na ha aju ndumodu ahụ, a ga-atupu ha n’onu Onyenwe anyi.

Ya mere, anyi na-ahụ akaebe ozo na a na-egosiputa igba oto a ozugbo tupu oge amara emechie. N’iwu Uka ubochi Sode nke na-abia n’oge na-adighi anya, mkpuruobi ndi ahụ gba oto ga-anata akara nke anu ohia ahụ, dika a na-akwatu ha, dika e siri nochie ya n’amaokwu iri ano na otu nke Daniel iri na otu. Ihe kpatara a ga-eji kwatuo ha bu na ha juru ikike nke Mmụọ nke Amụma ahụ, nke na-akwado chaati ndi osu uzo nke 1843, nke na-anochi anya ntala nke Adventism, ma tinye “igodo” ahụ nke na-eme ka ohu ahụ guzosie ike site n’imata na Rom bu ike ahụ e nochiri anya ya dika “ndi na-apunara ndi gi ihe” n’amaokwu iri na ano.

“Otu ihe doro anya: ndi Seventh-day Adventists ahụ ndi na-eguzo n’onodu ha n’okpuru okoloto Setan ga-ebu uzo hapu okwukwe ha n’ido aka na nti na n’ita uta ndi di n’ime Testimonies nke Mmụọ Chineke.

“A na-akpo oku ka e nwee nsopururiri onwe onye ka ukwu na ozi di nsọ kari, a na-emekwa ya, o ga-anogidekwa na-eme. Ufodu ndi ugbo a na-ekwuputa aro Setan ga-alaghachi n’uche ha. E nwere ndi no n’onodu di mkpa nke ntukwasị obi bu ndi na-aghotaghi eziokwu nke oge a. A ghaghi inye ha ozi ahụ. O buru na ha anabata ya, Kraist ga-anabata ha, ma mee ka ha buru ndi oru ibe ya. Ma o buru na ha aju inu ozi ahụ, ha ga-eguzo n’akuku okoloto ojii nke Onye-isi nke Ochichiri.”

“A gwara m ikwu na eziokwu di oké onu ahia nke oge a na-emepwanye emepe n’uzo doro anya nye uche mmadu. N’uzo puru iche, umu nwoke na umu nwanyi ga-eri anu ahụ nke Kraist ma nuo obara ya. A ga-enwe mmepo nke nghota, n’ihi na eziokwu nwere ike igbasa mgbe niile. Onye mbido eziokwu nke sitere n’eluigwe ga-abata n’ime mmekorita chiri anya, ma na-adikwu nso mgbe niile, na ndi na-anogide na-achọ ima ya. Ka ndi Chineke na-anata okwu ya dika achicha nke eluigwe, ha ga-amata na opupu ya edoziworo di ka ututu. Ha ga-anata ike nke mmu, dika ahụ si anata ike nke anu ahụ mgbe e riri nri.” Spalding and Magan, 305, 306.

N’isiokwu ikpeazu anyi, anyi kwara na Uriah Smith bu dike nke nnupuisi nke 1863, n’ihi na o bu ya wetara chaati adigboroja nke 1863. Chaati ahụ o meputara n’afọ 1863 wepuru oge asaa nke Levitikos iri abuo na isii n’ozi amuma nke Adventizim Laodisia; ya mere, o gosiri mmalite nke ikwatu ntala ahụ nwayo nwayo, ma burukwa mmalite nke iwulite ntala adigboroja nke Adventizim Laodisia, nke e wuru n’elu aja. Ka e mesiri n’akuko ihe mere eme nke ndi Adventist, nkowa onwe ya banyere eze nke ugwu miri mkpuru nke nleanya amuma ya, ebe ndi mmadu gbapuru choochi ahụ.

Kpacharanu ndi amuma ugha anya, ndi na-abiakwute unu n’uwe aturu, ma n’ime ha, ha bu anu ohia wolf na-agusi ike iri anu. Unu ga-amata ha site n’oru mkpuru ha. O bu n’ogwu ka mmadu na-achiko mkpuru vain, ma o bu n’akirika ka mmadu na-achiko mkpuru fig? N’uzo di otu a,

osisi oma obula na-amị mkpuru oma; ma osisi rere ure na-amị mkpuru ojo. Osisị oma apughị imi mkpuru ojo, osisi rere ure apughikwa imi mkpuru oma. Osisị obula nke na-amighi mkpuru oma, a na-egbutu ya, tuba ya n'oku. Ya mere, site n'mkpuru ha ka unu ga-amata ha. O bughị onye obula nke na-asị m, Onyenweanyi, Onyenweanyi, ga-abanye n'alaeze eluigwe; kama o bu onye na-eme uche Nna m nke no n'eluigwe. Otutu ga-asị m n'ubochi ahụ, Onyenweanyi, Onyenweanyi, o bughị n'aha gi ka anyi buru amuma? o bughikwa n'aha gi ka anyi chupuru ndi mmuo ojo? o bughikwa n'aha gi ka anyi ruru otutu oru ebube? Mgbe ahụ ka m ga-agwa ha hoo haa, Amaghị m unu mgbe obula: si n'ebe m no puo, unu ndi na-arụ ajo omume. Ya mere, onye obula nke na-anu okwu ndi a m na-ekwu, ma na-eme ha, aga m atunyere ya na nwoke nwere amamihe, onye wuru ulo ya n'elu nkume: mmiri ozuzo wee zoo, idei mmiri wee bia, ifufe wee fee, tie ulo ahụ; ma o daghi, n'ihị na e toro ntala ya n'elu nkume. Ma onye obula nke na-anu okwu ndi a m na-ekwu, ma na-adighi eme ha, a ga-atunyere ya na nwoke nzuzu, onye wuru ulo ya n'elu aja: mmiri ozuzo wee zoo, idei mmiri wee bia, ifufe wee fee, tie ulo ahụ; o daa: odida ya wee buru nnukwu. Matiu 7:15–27.

A gafeere n'afọ 1989 n'inye ndi isi nke Seventh-day Adventism nke Laodicea aka, dika n'ezie e gafeere ndi isi uka ndi Juu n'oge omumu Kraist.

“Ndi mmadu amaghị ya, ma ozi ahụ juputara eluigwe n'onu. Site n'ihunanya miri emi kari na nke di nro kari, a na-adota ndi nso sitere n'uwa nke ihè bia n'uwa. Uwa dum na-enwu gbaa kari n'ihị onuno. Ya. N'elu ugwu nta ndi di n'Bethlehem ka igwe ndi mmuo-ozị na-enweghi onuogu zuktara. Ha na-eche ihe mgbaama ga-eme ka ha kwuputa ozi ahụ nke onu nye uwa. O buru na ndi ndu n'izrel anogidewo n'ezie-okwu n'oru ntukwasị obi e nyefere ha, ha gaara eketa onu nke ikwusa omumu Jisos. Ma ugbo a, e legbara ha anya.

“Chineke na-ekwuputa, ‘Aga m awukwasị onye akpiri na-akpo nkụ mmiri, awukwasikwa ala kporo nkụ idei mmiri.’ ‘Ihè na-awaputa n'ochichiri nye ndi ezi omume n'obi.’ Aisaja 44:3; Abụ Oma 112:4. Nye ndi na-achọ ihè, ndi na-anabatakwa ya n'onu, uzari ihè na-enwu gbaa sitere n'ocheeze Chineke ga-enwu n'elu ha.” The Desire of Ages, 47.

Oge ogwugwu n'usoro nke Kraist bu omumu Ya, ma o bu n'oge ahụ ka e mepere ozi ahụ nke ga-anwale ogbo ahụ. Afọ 1989 bu oge ogwugwu maka ndi a na-akpo ka ha buru ndi no n'etiti otu nari puku na iri ano na ano ahụ. Udi amuma nke Uriah Smith juru eziokwu ndi ntala nke a na-anochi anya na chaati 1843. Eziokwu ndi ahụ bu “Nkume.”

“Ido aka na nti ahụ abiala: E kwesighi ikwe ka ihe obula bia nke ga-akpaghasi ntala nke okwukwe nke anyi na-ewukwasị kemgbe ozi ahụ bjara n'afọ 1842, 1843, na 1844. Anọ m n'ozị a, ma kemgbe ahụ anowo m n'ihu uwa, na-eguzosi ike n'ezie-okwu nye ihè ahụ Chineke nyere anyi. Anyi enweghi atumatu iwepu ukwu anyi n'elu ikpo okwu ahụ e debere ha n'elu ya ka ubochi na-eso ubochi anyi ji ekpere siri ike na-achọ Onyenwe anyi, na-achọ ihè. I chere na m puru ihapụ ihè ahụ Chineke nyere m? O ga-adi ka Nkume nke Oge niile. O nowo na-edu m kemgbe e nyere ya.” Review and Herald, April 14, 1903.

N'ubochi Septemba 11, 2001, mmiri ozuzo ikpezụ bidoro ifesa ka e weputara ifufe ndi na-anochi anya Islam nke Ahuhu nke ato, ma Iwu Patriot kporo akara mgbanwe sitere n'iwu Bekee gaa n'iwu Rom, n'amuma na-ekwuputa na iju mmiri nke ike papal amalitela iso. Usoro ikpezụ nke nkwale

maka ụlọ nke Adventizim Laodisia bidoro, ma “mmiri ozuzo ahụ dara, iju mmiri ahụ bjakwa, ifufe ahụ fukwara, dakwasikwa ụlọ ahụ; ọ daa: ma ọdịda ya dị ukwuu.”

Ozi ahụ nke mmụọ-ozị dị ike ahụ kwusara n’oge ahụ gosiri na mba niile aṅwwo mmanya nke Babilon, na usoro ụgha nke Rom papal na Protestantism nke dapuru n’ezi okwukwe, nke e ji nwayọọ nwayọọ nabata kemgbe nnupuisi nke 1863, ka a na-anochi anya ya site na mmanya (ozizi) nke Babilon.

Mgbe ihe ndi a gasiri, ahuru m mmụọ-ozị ozo ka o si n’eluigwe na-abia, onye nwere ike di ukwuu; e wee mee ka uwa gbaa ihè site n’ebube ya. O wee tie mkpu n’ike site n’oké olu, na-asị: Babilon ukwu ahụ adaala, adaala, ọ ghọwokwa ebe obibi ndi mmụọ ozo, na ebe nchekwa nke mmụọ ọ bula ruru aru, na onu ulọ nke nnunu ọ bula na-adighi ocha na nke a kporo asi. N’ihi na mba niile aṅwwo mmanya nke iwe nke ikwa iko ya, ndi eze nke uwa esorola ya kwaa iko, ndi ahia nke uwa esitekwala n’uba nke ihe oriri ya di utọ baa ogaranya. Mkpughe 18:1–3.

N’oge nkuda-mmụọ nke July 18, 2020, usoro nnwale ahụ gwusiri maka nzuko Seventh-day Adventist nke Laodisia, ma usoro nnwale nke ndi bu ndi a na-ahoputa ka ha buru n’etiti otu nari puku iri anọ na anọ malitere. Mgbe Maikel malitere ikpolite ndi ahoputara ahụ n’onwa July nke 2023, e meghere ozo ozi ahụ, nke a na-anochi anya ya di ka mmanu n’ilu Adventism. Ma ọ bu mgbe September 11, 2001 gasiri ma ọ bu mgbe July 2023 gasiri, e nwere iwusa nke mmanu ahụ, ma ozi ahụ e meghere n’onwa July 2023, mgbe o tozuru oke n’uju, bu ozi Mkpu Etiti Abali nke ilu ahụ.

Ọ na-amalite n’oge ule di ka ozi nye umu agboghọ-amaghi nwoke ndi maara ihe na ndi nzuzu, ma ọ na-eto ruo n’ozị nke mkpu ukwu ahụ. Ozi ahụ na-abia n’iwu Sode nke na-abia n’oge na-adighi anya, ma mgbe ọ biarutere olu nke abuo nke Mkpughe isi nke iri na asato na-akpo igwe aturu ozo nke Chineke ka ha si na Babilon puta.

M wee nukwara olu ozo si n’eluigwe, na-asị, Sitenu n’ime ya puta, ndi nke m, ka unu ghara ibu ndi na-eketa okè na mmehie ya, ka unu gharakwa inata ihe n’ime oria otiti ya. N’ihi na mmehie ya eruwo ruo n’eluigwe, Chineke echetakwala ajo omume ya nile. Mkpughe 18:4, 5.

Olu olu nke mbu nke amaokwu nke otu ruo nke ato kwusara mbata nke oge ule, mgbe ahụ ifesa mmiri ozuzo nke ikpezụ wee malite. Olu olu nke abuo na-akowa njedebe nke oge ule ahụ, ma na-ekwusakwa oge ule maka igwe aturu ozo nke Chineke nke ka no na Babilon.

“Ya mere, n’oru ikpezụ maka ido uwa aka na nti, a na-eme oku abuo doru anya nye uka di iche iche. Ozi nke mmụọ ozi nke abuo bu, ‘Babilon adawo, adawo, obodo ukwu ahụ, n’ihi na o meela ka mba niile nuu mmanya nke onuma nke akwuna ya.’ Ma n’oké mkpu nke ozi nke mmụọ ozi nke ato, a na-anu olu si n’eluigwe na-asị, ‘Sitenu n’ime ya puta, ndi m.’” Review and Herald, December 6, 1892.

Ọ bu n’oge a na-awusa Mmụọ Nso ka aghughu siri ike nke Pol kwuru maka ya n’akwukwo Abuo Ndi Tesalonaika na-emezu. Ma ọ bu nnwale nke uka Seventh-day Adventist nke Laodisia nke malitere na Septemba 11, 2001, ma ọ bu nnwale nke ndi na-amaghi nwoke ndi ahụ nwetara ndakpo

olileanya nke Julai 18, 2020, nnwale ahụ na-eme n'oge a na-awusa Mmuo Nso. Nwusa ahụ na-anochi anya ozi nke nnwale.

“Ndi e tere mmanu guzoro n'akuku Onyenwe uwa nile, nwere onodu ahụ e nyere Setan n'oge gara aga dika cherub na-ekpuchi ekpuchi. Site n'aka ndi nso ahụ gbara ocheeze Ya gburugburu, Onyenwe anyi na-edobe nkwurita okwu na-adighi akwusi akwusi ya na ndi bi n'uwa. Mmanu olaedo ahụ na-anochi anya amara ahụ nke Chineke ji na-enye oriona ndi kwere ekwe ihe ha ga-eji na-enwu, ka ha ghara ima jijiji ma gbanyu. O buru na a naghị awusa mmanu nso a site n'eluigwe n'ozu nke Mmuo Chineke, ndi nnochiteanya nke ajo omume ga-enwe ochichi zuru ezu n'ebe mmadu no.”

“A na-eme ka a ghara isopuru Chineke mgbe anyi na-anabataghi ozi ndi O na-ezigara anyi. N'uzo di otu a, anyi na-aju mmanu olaedo ahụ nke O ga-awunye n'ime mkpuruobi anyi ka e wee kesaa ya nye ndi no n'ochichiri. Mgbe oku ahụ ga-abia, 'Lee, nwoke na-alu nwanyi na-abia; putanu izute ya,' ndi ahụ na-anataghi mmanu nso ahụ, ndi na-echekwabeghi amara Kraist n'ime obi ha, ga-achoputa, dika umu agboghoh-amaghi-ama ahụ, na ha adighi njikere izute Onyenwe ha. Ha enweghi, n'ime onwe ha, ike inweta mmanu ahụ, ndu ha wee buru ihe mebiri emebi. Ma o buru na a riu Mmuo Nso nke Chineke, ma o buru na anyi arisi arisi ike, dika Mosis mere, 'Gosi m ebube gi,' a ga-awusa ihunanya Chineke n'ime obi anyi. Site n'okpokoro olaedo ndi ahụ, a ga-ebunye anyi mmanu olaedo ahụ. 'O bughu site n'ike, ma o bu site n'oru ike, kama site na Mmuo m, ka Jehova nke usuu ndi agha kwuru.' Site n'inata ihu na-enwu gbaa nke Anyanwu nke Ezi Omume, umu Chineke na-enwu di ka ihu n'uwa.” Review and Herald, July 20, 1897.

Oge nke ikpo akara nke ndi nari otu na puku iri ano na ano malitere na Septemba 11, 2001, ma o na-anochi anya oge ule abuo. Nke mbu bu ule ikpeazu nke uka Laodisia nke Seventh-day Adventist, nke abukwa bu maka ndi bu isiokwu ilu ahụ banyere umu agboghoh iri. Iji buru ma nwa agboghoh amamihe ma o bu nwa agboghoh nzuzu, o di mkpa ka umu agboghoh niile gafee oge ichere.

N'akuko ihe mere eme nke ndi Millerite, oge nchere ahụ malitere site n'ibia nke mmuo ozi nke abuo, nke mere na nkuda mmuo mbu. N'oge ahụ ka a gafere ndi Protestant, bu ndi bu ndi Chineke hororo dika ndi nke ogbugba ndu mbu Ya. N'ubochi Julai 18, 2020, a gaferekwa ndi nke ogbugba ndu mbu a hororo, ma usoro nnwale nke mere n'oge nchere ahụ n'akuko ihe mere eme nke ndi Millerite malitere ikwughachi onwe ya. Ozi nke Mkpu Etiti Abali wee buru nke e meputara n'akuko ihe mere eme nke ndi Millerite, dika a na-emeputa ya ugbo a. Mgbe o bjarutere n'uju na nzuko ogige Exeter, e gosiputara onye nwere ozi ahụ (mmanu) na onye na-enweghi ya. Ndi nke ogbugba ndu mbu a hororo n'akuko ihe mere eme nke o bu bu ndi mbu a na-anwale ma a gafee ha.

“Aga m enye unu obi ohuru, m ga-etinyekwa mmuo ohuru n'ime unu.' Ekwenyere m n'obi m niile na a na-ewepu Mmuo nke Chineke n'uwa, na ndi ahụ natara nnukwu ihu na ohere ma ha ejighi ha mee ihe kwesiri ekwesiri, ga-abu ndi mbu a ga-ahapu. Ha achupupo Mmuo nke Chineke site n'iwute Ya. Oru Setan na-aru ugbo a n'imetuta obi mmadu, na n'ime uka na mba di iche iche, kwesiri ime ka nwaakwukwo amuma o bu maa jijiji. Ogwugwu di nso. Ka uka anyi bilie. Ka ike ntughari nke Chineke buru ihe a na-ahumahu n'obi nke ndi otu n'otu n'otu,

mgbe ahụ ka anyị ga-ahụ mbugharị miri emi nke Mmụọ nke Chineke. Naanị mgbaghara mmehie abughị naanị nsonaazụ ọnwụ Jisọs. O mere aja na-enweghị nsọtụ ahụ, ọ bughị naanị ka e wepụ mmehie, kama ka e weghachite ọdịdị mmadụ, mee ka ọ maa mma ọzọ, wughachi ya site n'ọnumkpomkpọ ebe ya, ma mee ka ọ tozuo ịbụ n'ihu Chineke.” Selected Messages, book 3, 154.

N'oge ule nke ule ọ bụla, ndị juru ozi ahụ e megheghị akara ya na-anata aghughọ siri ike nke Pọl.

“Ọ bụ ihe jogburu onwe ya ileghara eziokwu nke mere ka nghota anyị kwenye ma metutakwa obi anyị anya. Anyị enweghị ike n'enweghị ntaramahụhụ ju ịdọ aka ná ntị ndị Chineke n'obi ebere Ya na-ezigara anyị. E zitere ozi si n'eluigwe bịa n'ụwa n'oge Noa, nzọpụta mmadụ daberekwa n'uzọ ha si nabata ozi ahụ. N'ihu na ha juru ịdọ aka ná ntị ahụ, e wepụrụ Mmụọ nke Chineke n'aka agburu mmehie ahụ, ha wee laa n'iyi n'ime mmiri iju-mmiri ahụ. N'oge Ebreham, ebere kwusiri iriọ aririọ n'ihu ndị bi na Sodom ndị ikpe mara, ma ewezuga Lot na nwunye ya na umu ya nwanyị abuo, oku e si n'eluigwe zitere wee ripia ha. Otu a kwa ka ọ dī n'ubochi Kraist. Okpara Chineke gwara ndi Juu na-ekweghi ekwe nke ogbo ahụ, 'A hapuru unu ulo unu ka o buru ebe togboro n'efu.' Ka O na-elekwasị anya n'ubochi ikpeazu, otu ike ahụ na-enweghị njedebe na-ekwuputa, banyere ndi ahụ 'na-anabataghi ihunanya nke eziokwu, ka e wee zoputa ha,' 'N'ihu nke a Chineke ga-ezigara ha aghugho siri ike, ka ha wee kwere ugha: ka e wee maa ha ikpe niile ndi na-ekweghi eziokwu, kama ha nwere obi utọ n'ajo omume.' Di ka ha na-aju ozizi nke Okwu Ya, Chineke na-ewepu Mmụọ Ya, ma hapu ha n'aghugho ndi ahụ ha huru n'anya.” Early Writings, 46.

Anyị ga-aga n'ihu n'omumu a n'isiokwu na-esonu.